

Nr 198.

Av herr **Stenudd**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 19, angående avsättande till nationalpark av ett område norr om Torneträsk i Norrbottens län.

Utöver de skäl, vilka av herr Asplund i en motion nr 71 i första kammaren anförts, vill undertecknad härmed framhålla följande motiv för avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 19 om avsättande av ett område norr om Torneträsk till nationalpark:

Genom lagen den 25 juni 1909 är å nationalpark förbjudet:

»att förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning så ock bearbeta mineralfyndighet eller bortföra mineral;

att fälla eller skada växande träd eller borttaga växter eller växt-delar av annan beskaffenhet än bär, som användas till omedelbar förtäring;

att jaga, fånga eller avsiktligt döda djur av vad slag det vara må, då det ej sker till försvar mot angrepp å person eller egendom, så ock att från ort till annan föra dödat eller fångat djur eller att skada eller bortföra ägg, rom eller bo;

att medföra hund;

att uppföra byggnad eller stadigvarande bostad, verkställa odling eller beta kreatur; samt

att i annonseringssyfte uppsätta eller anbringa tavla, plakat, inskrift eller annan störande anordning.»

För lapparna medgives visserligen rättighet till renbete, skogsfång, jakt och fiske samt »att medföra de för deras renhjordars bevakning nödiga hundar». Men den, som mera ingående känner lapparnas liv och deras behov, torde inse, att dessa medgivanden ej äro tillräckliga för att trygga detta nomadfolks fulla genom århundradens hävd erkända rörelse- och näringsfrihet. Jag vill genom ett par exempel styrka detta.

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 4 saml. 93 häft. (Nr 198).

Då någon av lapparna dör under sommaren, kan liket av helt naturliga skäl ej forslas till vederbörlig begravningsplats förrän på hösten, då marken frusit och snö fallit. Under sommaren måste liken förvaras i provisoriska gravar i närheten av sommarvisten. Men enligt ovan omnämnda bestämmelserna skulle ingen grav få grävas, ty ytbildningen får ej förstöras eller skadas.

En del av barnen samt de mera ålderstigna bland lapparna, vilka ej kunna delta i renskötseln, sysselsätta sig under sommaren med att samla och på ett särskilt sätt bereda s. k. skohö, vilket de sedan under vintern försälja till den bofasta befolkningen framför allt i malmfälten. Aven detta skulle ju bliva dem förbjudet inom nationalparken liksom också bärplockning till avsalu.

Med lapparnas bristande förmåga att sätta sig in i lagar och förordningar och med deras nedärvda hämndlystnad på varandra för verkliga eller förmenta oförrätter skulle antagandet av Kungl. Maj:ts förenämnda proposition bereda dels för dem, dels för en av ovist nit besjälad allmän åklagare rikliga tillfällen till trakasserier. Lapparna skulle heller knappast förstå avsikten med den föreslagna åtgärden utan endast uppfatta den som en yttring av statsmakternas trakasseringslusta mot dem.

Sydost om den föreslagna nationalparken omkring 6 kilometer från dess gräns ligger en flera hundra år gammal by vid namn Kattovuoma, vars inbyggare äro för sin existens till väsentlig del beroende av jakt och fiske. Ingen utredning finnes, vilka konsekvenser antagandet av Kungl. Maj:ts förut omnämnda proposition skulle medföra för befolkningen i denna by. I dessa trakter uppträder lapparnas arvfiende vargen mycket talrikt, varför många av nämnda bys invånare sysselsätta sig med fångandet av detta djur. Om jakten av detta för lapparna i ekonomiskt avseende så skadliga men för en vargfångare värdefulla djur skulle förbjudas å ett så stort område, som här är i fråga, skulle det kunna medföra avsevärda ekonomiska förluster för dessa människor.

Då jag på grund av det stora avståndet och bristande kommunikationer jämförda med den relativt korta motionstiden efter överlämnandet av den kungl. propositionen ej haft tillfälle till närmare utredning eller att inhämta orsbefolkningens yttrande angående de konsekvenser, som antagandet av nämnda proposition skulle medföra för den, och då jag på grund härav ej anser mig kunna framlägga några särskilda förslag i ärendet, får jag med åberopande av det ovan anförda samt mitt yttrande angående ärendets bristande utredning i kammaren den 12

innevarande månad vid propositionens hänvisande till jordbruksutskottet, och då saken ej är av brådskande natur, vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 19 om avsättande av ett område norr om Torneträsk till nationalpark.

Stockholm den 24 februari 1915.

O. V. Stenudd.
